

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogo „Slovenski list“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom posiljana:

vse leto	gld. 4:40.
pol leta	2:20.
četr leta	1:10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narodnikom naročino znižamo, ako se oglaše pri upravnosti.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dñij vsak drugi tork in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski list“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

Izdajatelj in odgovorni uradnik Andrej Gabršček.

Vabilo na naročbo.

Z novim letom 1895, nastopi „Soča“ svoj petindvajseti letnik. Pač hepa starost, ki je sama na sebi že najlepše priporočilo.

Citatelji naši nas poznamo, zato ne bomo zgubiliči besed s priporočevanjem ali narebili celo s kakim vadičljivim objektovanjem, marveč rečemo le, da bomo dosledno hodili po dosedanjem poti, že joči vedno pred očmi vsestranski dužni in gmočni blagor slovenskega naroda v obči, še posebej pa v deželi gorščki in gradiščki, kjer je važna jezikovna mreja med slovanskim vzhodom in romanskim zahodom.

Naš program je znani; taglačali smo ga ob raznih prilikah glasno in jasno, da v tem pogledu nasi ni treba več nukakiti izjav. Danes nam je dodati edino toliko, da se bomo držali v nadaljnem izvrševanje tega programa resolucij shoda zaupnih mož v Ljubljani 29. nov. t. l. V teh resolucijah je jasno obsežen venskornarodni program slovenskega naroda.

Za ta program so se združili vsi odlični bojevnički za slovensko stvar – zato izjavljamo: da ta program, obsežen v omni resolucijah, veže tudi nas, veže tudi Slovence na Goriškem, kajti naša sveta dolžnost je, da pomagamo po svojih močeh zidati narodu v korist povsod, kjer se nam ponuja ugodna prilika. Zaupni možje narodnega vodstva z Goriškega so soglasno odobrili taktične razlage, ki so vodili pripravljalni odbor zaupnega shoda, ko je sestavljala resolucije kot podlago našemu delovanju za najbližjo prihodnost, odobrili so naposled tudi resolucije same. Naravnno je torej, da te resolucije nas vežejo in to vselej jasnego preprinjanja in vselej narodne discipline.

Ako je v resolucijah že kazal pomankljivega, skušali bomo uplivati pologoma na to, da se popolnijo, mikakor pa ne bomo izjavljali po vseglom svojih bratovščinskih sodelavcev ob Adrij, da te resolucije nas ne vejo, ker v njih ni ali te točke obščinskega posameznega. To zahteva od nas parlamentarno občaj, ako sploh hčemo skupno in z združenimi močmi sodelovati z osrejeno naše ljubljene Slovenije. Mi ob naših najlepših potrebujuemo pomoci svojih rojakov na Kranjskem nego vni

Podlistek.

Obrazci z Morave

Ceski spisala Františka Stranecká; prev.

Sim. Pomolov.

I.

Ze mnogo vede je odteklo po Moravi, od kar je vaski sodnik Kotnik uresloval v Homenu; bil je namreč „rihtar“ za časa gračeške gospoške, od tega pa je že minilo mnogo let.

Vask novi vaski sodnik je premisljal, kje bi bilo odstraniti kako razvado, kje bi se dalo kaj boljšati v občini, ali pa v svoj lastni blagor. Pravijo, da nova metla pomeže vsako pojčevino. Ali da-si je Kotnik premisljal, vendar se ni domisliš nicesar, kar bi se bilo moglo ali imelo spremeniti; v Homenu je šlo ke od pandivka vse „po svoji poti“. Čemu torej skrbeti?

Dá, to je lahko reči navadnemu cloviku, ali z županom je druga. Župan stoji na prislonjenju, braniti mu je, varovati, svariti in kazniti, kjer to drugim niti na um ne pride, in poleg tega imajo ljudje častiti ga, ter slusati vse, kar ukaze. In za to ukazovanje, varstvo in brambo je šlo tudi Kotniku, da si dozajdi ni vedel, ne kje začeli ne kako. Dobro voljo je imel, le priložnosti še ni bilo za to; a la se morda vendarle ponudi.

SOČA

„Bog in narod!“

Oznanila

in „POSLANICE“ plačujejo se za postopno petletje;

S let. č. se tiskajo 1 krat,

7 . . . . . 2 . . . . .

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Posamežne številke dobivajo se v tobakarnah v Nunske ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Ljubljani in nasproti velike vojašnice in pri Pi-pana v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi posiljajo maji se uređeništvu, narodnemu in reklamnemu upravnemu „Soča“. Neplačanih pisem uređeništvu ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnost je v Gospodski ulici 9.

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabršček“ v Gorici.

naše! Zato je naša sveta dolžnost, da ne podiramo tega, kar oni za dobro spoznajo v sedanji težki dobi narodnega delovanja. Kar oni soglasno spoznajo za dobro in potrebno, teme se uklonimo tudi mi, saj tudi oni uvažajo naše odnose in uvažajo naše nasvete. Letak je mogoče dosegri toliko potrebno edinstvo in složnost, katere nam je neobhodno potreba. Tolkov na to stran.

V oddiki lista nastavite neka spremembu. Povečali smo namreč „Sočo“ za celo tretjino, da bomo mogli vsaj nekajko ustrezati rastecim potrebam se danega časa. — Podlistek smo doslej skoraj povsem zamenarili, ker vselej nam je najnijeve sočasno gradivo pobralo ves prostor. Dopisnikom nismo mogli vselej ustrezati v toliki meri, kakor smo si sami želeli. Odslej bo torej za podlistek in dopis več prostora na razpolago, prosimo pa svoje prijatelje na deželi da, bi pridopisovali tudi zapored. Slovenske reči bomo razpravljali in beležili v „Razgledu po slovanskem svetu“.

Dasi smo povečali list za celo tretjino na tri takne strani, vendar ostane ena dosedanja, namreč:

za celo leto 4 gld. 40 kr.
+ pol leta 2 . . . 20 .
+ četr leta 1 . . . 10 .

Kdor bo želel prejemati tudi „Primoren“, ki bo izhajal vsak drugi tork tglej vabilo na prvi strani „Primoren“, naj priloži še 80 kr. za celo leto.

Naš list je prestal zadnja leta ludehoje; pregonjali so ga na načine, ki so se nam tako gabilo, da nismo mogli niti govoriti o njih v listu. In vendar je „Soča“ danes, ko ji nekatarki še vedno prorokuje smrt tistemu njih želje tudi tako načina, da izide ob svoji petindvajsetletni zopet za tretjito povečana nadan. Kodik je pa „Soča“ uprav v teh borbah pripravila k temu, da se je izčistil zrak na Goriškem in da so nastali sedanji zdravni in čisti odnosi, ki vse do goriške Slovenije do boljših časov, o tem naj sami sodijo častiti čitalci naši. Uprav zato pa na naši prijatelji govorje z veseljem pozdravijo ta napredok narodnega gledala in da nas bodo drage velje podpirali v nadaljnem izpolnjevanju one velike in užitvene naloge, za katere edino živimo in delujemo. V tej nadji pričakujemo novo leto

Ko se je enkrat Kotnik vrnil iz gračeške urade, premisljal je po poti, kar je bi pospel predstojnik uprav opozdi: Torej posveti vam vsem zbranim županom, da mora prasi župan najprej vse vredeti, kar se gredi v vasi, potem pa ima tudi z vso skrbjo paziti na to, kar nikdo ne gleda, kajti to je večkrat najbolj imenitno.*

V Homenu niso bili ljudje zatelebani, vsak je pazil na vse; samo tega stalnega žrka pri Logarju in pri Smolarju ni porajal nikdo. Kdorkoli je šel po vasi, bodo zjutraj ali zvezec, slišal je upite pri Logarju na brdu, in kdor je šel po cesti do krne, čol je pri Smolarju v koci prekljinkati, da se Bog ustej. Pri Logarju je kričala gospodinja, v koci Smolarjevi je grmel gospodar; to je bilo vedno tako.

Vse to je bila že tako vskidanja reč, da za to v vsej vasi niti pesni zalajal. Nihče radi tega ni postal pod oknom, nikdo niti več naredil za to; morda bi bili ljudje pač postali, če bi kdaj ne bili slišati tege prepira, a to se ni zgodilo. Ali naj bi on župan to storil; ali-bi, ali bi ne? Morda bi se ta stvar bolje tikala gospodu župniku? Toda, temu je pa župan? Da, on hoče varovati, braniti in volevat. Gospodu nadžupanu se z tem gotovo prikupi, če se potegne za to, da se ne le javne zadeve v Homenu prav in mirno resijo, nego se tudi vsi prebivalci v svoji domači

1895. K bljajočim se božičnim praznikom pa želimo svojim čitalcem, da bi jim bili srečni in veseli! Z namenom Bog!

Narodno gospodarstvo
v programu shoda zaupnih mož.

Kdor je pazno čital resolucije shoda zaupnih mož v Ljubljani 29. nov. t. l. videl je, kako trezen in važen narodnogospodarski program si je postavil kot podlago svojemu delovanju. O resolucijah narodnogospodarskega pomena sta poročala dva gospoda: dr. Karol Triller in notar Ignacij Gruntar v Ribnici, nač rojak iz Kobarida. Obširno, tako premišljeno in temeljito poročilo dr. Trillerja, prihajajo v prihodnjih stevilkah „Soče“. Za danes pa prihajemo poročilo gospodarja, ki se glasi:

Slavna gospoda!

Namenjen sem spregovoriti nekajko besed o tej točki našega programa, v kolikor se tice tega, da naj obračamo „vso skrb na zdrav napredku narodnega gospodarstva“.

Zelen kratko razložiti volilne misli programa, katerega naj se držimo, da odpomemo nedvomno obstoječi bedi in težavnemu gospodarskemu stanju naših poseljnikov, posebno kmetskega stanja. — Moj načrt obsega tri glavne točke.

Prva točka: Skrbimo, da dobimo stale sodne okraje!

Veliki sodni okraji so na kvar pravosudja in s tem tudi pravni varnosti, ki je podlaga vsakega gospodarskemu napredku: zajedno pa so z vsakim pravnim poslom, kateri imajo od sodišča oddaljeno stanje, stranke tam opraviti, zdrženji ravno zaradi oddaljenosti neprimerni stroški; potne, pribigne, komisjski stroški it. d. v takih zadržljivih nezmožno naravnega. — Dasi ravno to vzbodenje občinstvu zadene, je to vendar najhen nezdelek napredku dragemu mnogo večjemu. — Pomislimo prevaženje poseljnikov sestreljno v zapuščinskih in varstvenih ročeh. Oni naj bodo oči siroti, oni naj nadzorjuje in vodi varuh, ki so imenovani čavanci, in skrbniki, ki so postavljeni za pravljicami in množino oseb, ki so vodili vse dovoljni ljudi, kateri bi poleg potrebnih dusevnih sil razpolagali tudi s potrebnim časom in dobro voljo, da bi se pecali tako izdatno z občinskimi posli, kakov je potrebljeno. Kaj je posledica? — Župani takih malih občin niso niti drugačega nego organi okrajnih glavarjev, ki pridno izvršujejo vse akaze glavarjev in si ne upajo nicesar ukreniti, ne da bi za vsako malenkost preje prosili dovolitve in odobritev pri okrajnem glavarju. Tak župan vam pridno piše in piše imenike in zglasilne pole o rezervnikih, o braniborevih, črnovojnikih, novincih in Bog ve o čem se, da siromaka pač nime veselje do posla županovega in da vsled teh premognih mu naloženih skrb in pretečnih pogonov, ukorov in denaril kazni, ce zanudi kakov ok pozabi na skrb za napredok in pozdrigo gospodarstva v svoji občini. Priznava se v občini, da pri pomankljivosti sedanja občinske organizacije ni mogoče pravilno izvrševanje lastnega in izročenega področja in da ostanejo vse odredbe doželnega zbora in odbora, mercenarjev in povzdrigo blagostanja, brez vsp-ha. Temu nedostatku odpomoti je le, če se uređijo velike občine, kajti le-te bodo imeli zmotih in duševnih sil dovolj, da zamorejo izvrševati vse premnoge posle domačega in izrečenega področja, in le-te bodo razum tega zamorele veliko storiti za gospodarski napredok svojih občanov. Da pa bodo vse te posle zanesljivo opravljale, jim bodo treba izvajanje načinjeno, da počut poslov, kaj jim treba, kaj so jih izjavili.

Sodnik, ki ima biti duša vsemu pravosudju, zato pri velikih sodnih okrajih preveč

hobi bilo zadrži. Danes se hoče ustaviti pri Logarju in pregovoriti ostro besedo, to se pravi: ce bodo spet kričali.

Pa kaj bi ne bili kričali, saj so se bili tega privreda, a navada dopada, vraca se rada, to je postane: druga narava. Žena je hevska (upila) na moža, kolikor je dalo grlo, in kar nič se ni prestrelila, ko je stopil v sobo župan, da niti ogledala se ni na njen pozdrav.

„Ali, ali tekfa“, zacet je karati župan, kaj pa je to, da se morale zmeren prepirati?*

A kaj je konan do tega ali se prepirati ali ne?*

Morda bi vendar moglo konu biti do tega, da bi enkrat prenehala*. —

Itada bi ga videla, kdor mi ho to ukazoval! Prepiram se že toliko let, pa —*.

Saj prav za to gre, da se tega ne naredi; obrnite se vendar že enkrat na drugo stran in poslušajte*.

Koga naj slušam, morebiti — vas? Lejte si no!*

I, se ve da, ali mari nisem župan? Kader vam to zapovem . . . . *

Nu lejte! — Vi meni zapovedati! A zakaj pa? Zato, ker vzdržujem red v hiši? Ker gledam, da gre vse po poti? Ker nočem, da bi pri nas kar na vrat na nos prišlo vse v nit? Ker nočem, da bi otroci obubožali, in

občinski tajnik. Takega zanesljivega uradnika treba ho temboli, če se občine ločijo tudi družili postav in agend, katere hočem potem pozneje imenovati.

Kakor imajo deželnih odbornikov celo krdele uradnikov, kateri strokovno juridično delo opravljajo, tako ho strokovni poročevalci za občinske stvari — občinski tajnik. — On bo zapisnikar in poročevalci in svetnik pri mirovih sodiščih — (kateri nam Bog knalu podeli). — On in jedino je pravi organ pri taki preklicani in razupiti „legitimaciju“, oziroma njeni numerirani deloviti odpravi in pri vseh jednakih poslih. Da vse to dosežemo, pa ho treba spraviti občinsko tajništvo v nekak sistem, treba ho, da ljudje, kateri hočajo dobiti tako mesto, dokažejo svojo sposobnost pred posebnim komisijo, kateri sestavljati je poklican deželni odbor, kot višja avtonomna istanca. — Tajnikom, ki bi imeli značaj javnih uradnikov, bo pa treba tudi osigurati eksistenco s primernimi platami, pokojnino it. d. d., ob jednem pa jih podvred disciplinarni oblasti, katero izvršuje na zadnji stopnji deželni odbor — najvišje avtonomne oblasti. On naj mu torej besedo pri izpravevanju in pri strahovanju občinskih tajnikov. — Vsaka občina pa naj imenuje svojega tajnika. —

Rekel sem preje, da bodo imeli velike občine izpolnjevati še marsikatero mogočnost, kateri sedaj ne opravljajo. — O tem govori tretja točka mojega načrta in to je: Ustanovitev občinskih kreditnih zavodov. — Glavna podlaga vsem drugim podjetjem je ureditev kreditnih razmer. — Da kralko povem: Velike občine morale bodo gledali na to, da ustancijo kreditne zavode, kateri donosajo korist celo občini, ki naj bodo lastnica rezervnega zavoda in vsega dobička, ter z njim razpolaga v ob

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več postni stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnštvo je v Gospodki ulici st. 9.

Primorec

„Primorec“

bo izhajal odslej vsak drugi tork o poldne v obliki današnje številke (8 takih stranij). Toda naročniki „Soče“ ga ne bodo dobivali kot prilogo, kakor doslej, kajti z novim letom bo tudi „Soča“ za celo tretnino večja, kakor kaže s „Primorcem“ vkljupno tiskana priloga.

„Primorec“ bo namenjen v prvi vrsti manj premožnemu ljudstvu, ki si ne more naročiti „Soče“. Prinašal bo pa iz dveh številk „Soče“, ki izgleda tmes, vse važnejše domaće in razne novice; poleg tega pa bo prinašal razne novice, namenjene bolj preprostemu narodu v pouk in zabavo, in bo tudi také važnejše dogode, ki se pripeče od petka do torka.

Zadeždal bo „Primorec“ zanimivosti tudi za „Sočine“ naročnike. S „Primorcem“ — ako si ga posete narodu — dolé vsak drugi tork po dve številk, eno v tork, drugo v petek izviroma dan poznej na desetki. Ako dolce v „Primorcev“ slovenski tudi nujne sestavkov, katerih so sa že citali v „Soči“, naj bi jih to ne nujdo, mnenje odločaj načrta, kaj bi „Primorec“, ki so prečitali tisto besedilo, kakenmu manj prenužnemu sodetu, ki jih bo zeti, izvajajo. — Zato vabimo tudi naročnike, naj bi si poleg „Soče“ nujeli tudi „Primorec“, ker tako bodo pomagali tistemu za noge. Dosej nam je tisto delati resno in to včelo precej občutno.

To številko želite prečitati tukaj. Bolj znamen pospodeli po včel letos, presume, da jih blagovodske razdelili med vseje značne in sestete ter vstopljajo jih, da bi se nasevali.

Naročnika za včel leto znaša

le 80 kr.

To je pač tako reska cena, da cenijo in močno zahvaljujejo; zato se izplačajo vse stroški pri velikem številu naročnikov. Pripravljamo se zadeždati vsem svojim predelegiranim, da bi blagovodske pridelovali naročni naročnike.

V tej nudi predstavljam tisoč leta, a tudi stopinj častljivem voljetvu, da bi jih bilo 1895. srečno in veselo.

Bog in narod!
Uredništvo in upravnštvo

Prednost čez vse meje.

Neverjetno, a resnično novice naznajajo danes svojim čitateljem in ta novica mora razdrasti do kosti vsakega, ki tako miluje Slovence. Čeprav, ljudi rojaki, tujci, tudi vi, ki se pravljate s posrednimi političnimi udarstvnikov, želite, kaj stojijo in kaj je to življenje?

V nedeljo 23. t. m. ob 10. uri predstavljam se bo včelo odvetniško zborovanje v magistrat na dvoranu z glasovnim skupiščem, da izbrani odvetniki v desetih predstavljajo centro za propagacijo delovne

della lingua slovena presso le i. r. Autorità giudiziaria” (proti razširjevanju slovensčine pri c. kr. sodnih uradih.)

Goriški odvetniki torej, ki se redijo in živijo največ od slovenskih županj, hočejo zdaj za razvalo posnemati istrske rogovileže, hočejo ustrezti irredentovškim kričačem na obeh straneh Istrije in izreči svojo „mognost“ (?) besedo proti rabi slovensčine pri c. kr. sodišču. To je prednost, ki presega vse meje! Ali zapomnimo si jo, ljudi Slovence, da bomo mogli dati slozni in edini tem gospodom tak odgovor, kakoršen edino zaslubi njih do skrajno mogoče skrajnosti zavredna fanatična zasplojenost, prezirljivost in razumljivost nasproti ogromni slovenski večini prebivalstva te dežele. Dokazimo tem gospodom, da mi se ubego malo brigamo za njih proteste v revoli, kjer sploh nimaša govoriti nimajo! Tradovanje pri sodiščih je načelo že davno določeno, saj je naravna pravica tega, da s Slovenci poslujejo uradi na slovenskih tleh je v slovenskega jeziku. Tu tudi v državnih temeljnih zakonih je vse to določeno.

In če je, ljudi Slovence, zdaj se hočejo oglašiti ljudje, katerim dan na dan polnimo žep, da protestujejo proti pravici, katero nam zagotavljajo božji, naravni in tudi državni zakon. Ali ni to prednost, ki zaslubi .... (tu n. j. vsakdo sam dostavi, kaj zaslubi taká brezobzirnost...)

Toda na Slovence na Goriškem se lahko zakrepačemo in z zamisljivim smislim zavrnemo to sovražno rovanje goritskih odvetnikov, kajti 135.000 Slovencev, složeni in edini, bi vendar mnoho veljavno besedo v tem, kaj je njim prav, nego kakih 25 laških in židovskih odvetnikov, ki bi morali po včem bosonogi zapustiti deželo, da bi slovenski groke.

Laška prednost je dosegla s tem čim včasme — našega potpredstavnika. Zdaj nam bo storiti primetne korake, da sijajno in odločno zavrnemo drane umetvalec v naše narodne pravice. Zato pa zdaj prisod nas da naši odvetniki zavrstijo odločno protestujejo proti sklepui — ako bo sprecen — odvetniške zbornice goritske, ki je presegla svoj delokrog, in naj zahtevajo popolno spodbujanje slovenskega preka v vseh c. kr. uradih.

Mi objavljamo imena vseh tistih odvetnikov, ki bi bodo glasovali proti rabi slovensčine pri sodiščih. Naravnopravno, da taki odvetniki ne marajo videti Slovencev v svojih pisarnah, zato jih odslej ne bo treba več nadleževati. Upam, da se jim spedeni ta želja; da se to prav zgodivo zgoditi, se osmije posledenji avstrijski odber, ki bo jih v vseh vseh stvari zaprav može.

Slovenstvo strankam pa tudi nikakor ne bo želelo, nadlegovati te ljudi z neprijetnoj slovenčino, kajti v L. 1895. se naselita v Gorici prav zgodovo se dva slovenska odvetnika.

To zborovanje odvetnikov je sklical odvetniški odber, ki je sestavljal tudi

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačilo se: za šesterostopno petitvrstno enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamezne številke se prodajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

s pomenico proti rabi slovenskega jezika v sodnih uradih. — To je malo čudno! V tem odboru sedita tudi moža, ki živita izključno od Slovencev in ki pošiljata strankam ravnune v slovenskem jeziku. Ali sta takò brez upliva v odboru?! Ali sta storila svojo dolžnost? Vedremo!

Ko je bilo enako zborovanje v Trstu, udeležili so se ga vsi slovenski in hrvaški odvetniki ter s pogumno zgornostjo žigali Slovanom sovražno rovanje tržaških in istrskih odvetnikov. Zdaj je čas, da tudi slovenski odvetniki v Gorici storijo svojo narodno dolžnost. Nam Slovencem je sicer ubogo malo do tega, kakošen hode sklep tega zborovanja, ali tem ljudem je treba povedati v bek in brez ujednootrostnih fraz, kar jim tiče.

Torej boj na vsej črti! Bojaki, sprejmemo ga in izbojujmo s skrajno brezobzirnostjo do konca!

Goriške novice.

Deželnul zbor goriski je sklican k prvi seji na dan 27. t. m. Ustanové se odseki in potem se zborovanje odloži na prve dni po novem letu. To zborovanje utegne postati zanimivo. Bomo pač videli in po tem sodili.

„Goriški Sokol“ je dobil svojega prijatelja in dobrotnika tudi na oddaljenem — Boliske. Začal rodoljub je od tamkaj namreč izročil našemu uredniku in starosti odlično sveto 15 gld. za telovadno orodje. Dobrotnik noče biti imenovan. Presrečna mu bivala. Dal Bog obilo posnemovalcev, da bi se moglo to prekoristno društvo razviti takó, kakor zahteva sedanji napredek slovenskega življa v Gorici.

Zares ali „zašpas“ — Po mestu kroži govorica v najrazličnejših kombinacijah, da s slovenskimi šolami v Gorici ne bo nič, če, da za to je že poskrbel naš illustrissimo podest, ko je bil zadnjie na sprehodu na Dunaju. Dobil je baje trdne obljube pri gospodih ministrik, da upravno sodišče že dobí kak formalni pegresek, vsled katerega potem razveljavlji ukaz dejavnega šolskega sveta, potrjenega od ministerstva. Sam presvetli cesar je jako milostljivo sprejel gospoda župana, pripovedujejo dalje, in ponudil mu je celo naslanjati, da se je vse del, dočim veliko imenitniste glave stoje opravljajo svoje avdijence. In pred najvišjim tronom je dr. Venuti vroče zagevarjal nedotakljivo italijansko list goriskega mesta. — Koliko je resnico na vsem tem, seveda ne zemo. Nam se zdi, da take govorice se trosijo namenoma, da goriški laški davkoplačevalci ne bodo mirirali vsled slanega računa, kateri je predložila mestna deputacija, ki je sla na Dumaj zbabavat se. Paga pantalon!

Naša trobojlnica. — Na Trnovem pri Gorici je bilo posvečeno v nedeljo novo tolško poslopje. — Neki lahon, ki je nasel dober kos kruha v slovenskem Solkanu, je raztrobil po svetu strahovito novice, da ob

tej priliki je bilo okrašeno to poslopje — strah in groza! — z ruski in trobojnicami, z zvonika pa so plapolale tudi papeževe zastave. To je zares strašno! Čudno, da niso takoj brzojavili na Dunaj njegovi prevzvišenosti gospodu grofu Francu Coronini-ju, naj nemudoma interpeluje ministre ter jih opozori, da na trnovski planoti straši poleg pravih kosmatincev tudi severni medved s „knuto“ za pasom in „wntki“ (vodka - žganje) ob strani. — Ali šalo na stran! Irredentovci smrtno sovražijo vse, kar je naše, torej tudi našo krasno trobojnice, za katero gremo Slovenci v boj do zadnje kaplje krvi. Ali zapomnijo naj si, da kdor ne spoštuje naše trobojnice, ne spoštuje nas; a kdor nas ne spoštuje, je naš sovražnik. Kdor je pa naš sovražnik, naj pričakuje od strani slovenskega naroda najodločniji odpor. To velja v obče, toliko bolj pa za goriške lahone.

Osebne vesti. Gospod Fran Furlan, c. kr. poštni kontrolor v Gorici (vodja pošte na kolodvoru), je postal višji kontrolor pri c. kr. avstro-ugarskem poslanškem postnem uradu v Carigradu. Svojemu rojaku sicer privoščimo to povišanje, a žal nam je, da gré iz domovine, kjer je povsem na svojem mestu.

Gospod Miroslav Premrou je vstopil kot koncipijent pri c. kr. notarju g. Josipu Kavčiču v Gorici. Gospod notar je debil spetno mlado moč, da bo mogel toliko hitreje ustreznati željam slovenskega občinstva. Veseli nas, da se je oglasil Slovenec za notarijal, kajti slovenski notarji imajo v deželi najlepšo prihodnjost.

„Božičnice“ v otroških vrtih družbe sv. Cirila in Metoda bodo v naslednjem redu: pri mostu v Pevni v soboto ob 2. pop., v Podgori pa v nedeljo ob 3. pop.

Gospe odbornice ženske podružnice so se velike potrudile, da bodo mogle obdariti vse potrebne otroke.

Laška nastrpnost. — V nedeljo je neka nemška operetna družba predstavljala opereto „Die Lachenden Erben“. Neki igralec je pri neki priliki nadaljeval šteti po slovensko: šest sedem — osem. „Corriere“ se je hitro oglasil proti takemu žaljenju italijanske Gorice. Torej nemški se sme tudi predstavljati v goriškem gledišču, dasi vsa goriška dežela ne šteje 4000 Nemcem, a slovenska besedica se tam ne sme čuti! Taka je nestropnost goriških lahonov, katere redite — vi, dragi čitatelji!

Drobne novice. — Na Grintovcu pri Soči je plaz snega vzel oceta 5 otrok I. K.; zmel ga je takó, da je le levica ostala cela. — V Kalu pri Boleu dobé samostojno šolo. — V Orehovljah dozidajo spomladni zvonik ter popravijo cerkev sv. Avguština. — Davio imajo po nekod na Krasu. — Hriča se je oglasila tudi letos. Pozor! — V Budanjah pri Vipavi se je zadušil neki norec z dvema zlicama tobaka, kateri je pozrl. — V Volčjem gradu pri Komnu si je odrezal neki deček s slamorenreznico srednji prst na levi roki. — Župnija Dornberg je razpisana do 20. januarja. — V Komnu priene v nedeljo sv. misijon in bo trajal 10 dnij. — V Kanalu začne po novem letu poslovati novo sadjarsko in vinarsko društvo. Več poznejte kedaj o njem.

Solkanska čuvaja oproščena. Znano je našim čitateljem, da sta bila solkanska poljska čuvaja obsojena pri okrožnem sodišču goriškem zaradi hudo delstva krivega pričanca. Prinesli smo celo obravnava. Kot podlaga obsodbi je služil zapisnik, kateri je spisal slovenščine nezmožni sodni pristav g. Musina, v katerem je pa bilo nekaj drugače zapisano nego sta govorila poljska čuvaja (kakor namreč ona trdita). Obsojena sta bila na več tednov trde ječe. Zagovornik dr. Stanič je napravil pritožbo ničnosti na Dunaj; vsled lega se je vrsila obravnava v petek in — oba sta bila oproščena.

Irredenta nič zadovoljna s to veljavno razsodbo vis. kasacijskega sodišča, kajti molče

kakor grob o nji. Hoteli so imeti žrtve značega „napada“ (o katerem pa nihče nič ne ve!), a izpodletelo jim je! Se je včasih pravice na svetu!

S Trnovega pri Gorici: V nedeljo dne 16. t. m. po sv. maši blagoslovilo se je novo šolsko poslopje. Slovesnosti udeležilo se je starešinstvo, vsi udje kr. šolsk. sveta ter vsi duhovnjani, ki so bili pri sv. maši. Potem so bili otroci obdarovani s kruhom, sadjem in dobili so vsak par kancev vina, kar jim je preskrbelo županstvo, a od g. vikarija dobili so vsak po eno podobico v spomin*.

Dobro mišljen nasvet. — „Triester Zeitung“ od torka je iznenadila primorske Slovane s člankom, ki je bil brez dvoma navdušen z merodajnega mesta. Ako ima članek resno podlogo, ako imajo navdušovalci zaresno voljo, potem se bo dalo govoriti, — a jasno in brez ovinkov.

Članek se nanaša na sedanje narodnosne odnose med Slovani in Italijani na Primorskem in uvideva, da po tej poti ni mogoče dalje; zlasti obsoja izbruse dveh laških poslancev iz Istre proti Slovanom (glej o tem na drugem mestu) in napisled pozivlja primorske Slovane, naj natateno označimo svoj program, e katerem bi se dalo govoriti. Ako kot predpogoji naglaša članek popolno soglasje med Slovenci in Hrvati.

Članek se obrača do vseh primorskih Slovanov. Začo bi se morali najpoprej — ako se sploh hočemo odzvati s kakim programom! — dogovoriti narodni voditelji iz vseh treh primorskih pokrajin in ne posamečno, da drug ne bo vedel za drugoga. V tem slučaju smo goriški Slovenec v najugodnejšem položaju, ker imamo v deželi veliko večino in imamo v rokah tudi toliko moč, da morajo merodajni krogi najbolj z nami računati. — Toliko za enkrat na znanje „Triesterici“ in drugim Slovanom v sosednjih primorskih deželah.

Kar se tiče programa v obče, smo goriški Slovenec na čistem: to so za zdaj resolucije za upnih mož v Ljubljani. Merodajni krogi naj si jih dobro prečitajo, ako imajo sploh kaj resne volje s svojim „dobrohotnim nasvetom“. Goriški Slovenec smo pripravljeni za popolno spravo na podlagi resolucij, ki so utemeljene od prve do zadnje pike na božjih, naravnih in tudi ustavnih zakonih. Mi nočemo nič tega, kar je tuje, zahtevamo pa za se popolno enakopravnost. — Teliko v naglici za danes. Ako bo kaj resnega na tem „nasvetu“, bomo že se govorili potem, ko se dogovorimo o njem naši veljavni možje narodnega vedenja.

Lov na slovenske otroke se nadaljuje. Mestni stražniki se ne nehajo kolovratiti po hišah in pregovarjati staršev, da bi poslali otroke — zdaj v sredi šolskega leta! — v laške šole. Proti slovenskemu pouku navajajo take razloge, kateri bi speljali na led le kakega furlanskega buteljna; zato pa ne žanjejo zaželenjih uspehov, kajti naše ljudstvo se res lepo zaveda svoje narodnosti. Izvedeli smo tudi več slučajev, ko so bili ti ljudje prav radikalno postavljeni na ulico: nekatere matere so jih oštete takó zgovorno, da niso vedeli, kje in kakó bi najhitreje prišli na cesto. — Takó je prav, vrli starši! Pokažite vrata takim drzovitežem, ki se upajo nadlegovati Vas s takimi nečednimi prigovarjanji!

Ali neki ljudje so začeli rabiti dvoje vrste orožje pri takemu ostudnem lovu na slovenske otročice. Starše mamijo z darovi in celo z denarjem; nekemu otroku so poslali par čevljev na dom in potem vabili ga v laško šolo. Ali starši se odločeno branijo takemu usiljevanju darev in judeževih grošev, za katere ne marajo prodajati irredenti svoje krvi. Tudi v tem pogledu smo dobili od raznih strani poročila, ki marajo veseliti vsakega Slovenca. Starši, zapodite sleparje, ki Vam ponujajo ostudne judeževe groše,

pa takó, da se ne bodo upali nikdar več pokukati skozi vaše duri.

Ali zagrizenost lahonska je šia že dalje! Na stariše, ki so v neki službi, upljava na vso silo, da morajo poslati svoje otroke v laško šolo, sicer da jih odslovijo iz službe. O takih nesramnostih in peklenkih drzovitostih lahonov, ki se redé s slovenskimi žulji, do danes nismo dobili povsem gotovih dokazov. Ako se nam to posreči, objavimo jih slovenskemu občinstvu, katero že danes pozivljamo prav odločno, naj potem nikoli več ne prestopi praga istih lahonov, naj ne kupi več od njih niti za novčič blaga. Mi bomo pazili na to. Ako kdo ne bo slušal glas poštene slovenske duše, glas narodne vesti in da bo še dalje podpiral take zaklete sovraže našega naroda, onda naj pričakuje, da prijavimo njegovo ime slovenskemu občinstvu, da ono pa njemu pokaže hrbet, ker ni vreden nikake podpore, niti spoštanja svojih sosedov. Ako nam srditi lahoni, zagrizeni irredentovci in le po našem trudu in znoju z bogateli židje napovedujejo take vrste boj, onda izbojujmo ga! Ne bojimo se ljudij, ki imajo potrebo nas, nikakor pa mi njih!

S trnovske planote. (Novi sport: „sněžky“) — Znano je nekaterim cenjenim titateljem, koliko trpljenja in muk prestancejo prebivalci po gorah v zimskem času. Vzlič hudenemu mrazu, debelemu snegu in večkrat silnemu viharju mora gorjan vendarle iz tople sobice v ledeni zrak, da pripravi drva za pec, da domese živimi vode i. t. d. Posebno pa občuti te zračne prikazni gozdar v trnovskem gozdu. Vsak čas in v vsakem vremenu moramo mi gozdarji v naše malo kraljestvo, da je branimo raznih kvarljivcev in škodljivcev, bodi že, da spadajo ti k razni ugrabljivi zverjadi ali pa dvonogim potoucem Adamovim. Najnajše prizadene v zimskem času debel, mehak sneg. Hoja v takem snegu je povsem nemogoča, ako si človek ne naževe na nogi tako imenovane „krmplje“. — To so leseni obroči prepleteni navskriž z vrvico. S to pripravo se malo bolje hodi v mehkejem snegu, ker se ne vdira zelo globoko. A vendar ima tudi ta priprava svojo slabost. Ko je namreč steg malo bolj vjužen, prijemlje se krmplje in človeka tako utrdi, da ne more naprej. Konečno se je prislo tudi temu v okom. Učeni in v vsaki stroki iznajdeni gospod gozd, oskrbnik na Dolu, spomni se slavnega „Nansen“a, ki je prepotoval Grenlandijo na tako imenovanih „čevljih za sneg“ — („snežke“) — nemško „Schneeschuhe“. Skandinave imenuje to pripravo: „Ski“. Da pomore sam sebi in gozdarjem, naroci imenovani gospod za poskus ene snežke. Ta jako priprosta priprava so lesene tanke dilice v širokosti 7-8 cm in dolnosti do 3 m in debelosti 1-3 cm, spredaj so nekajko navzgor ukrivljene, kakor sanj; blizu sredine je z jermencem pritrjenega noge.

Mož ne vzdiguje noge, temveč drsa naprej, kakor po ledu. Za lepšo in gotovejo vožnjo rabi se se dolga palica za porivanje naprej in balansiranje. S to nenavadno pripravo se drči, kakor blisk po mehkem snegu, ker se nič ne vdira. Gotovo je, da ima ta novost tako h-po prihodnost, posebno za alpske kraje. Da je to resnica, sliši se, da na Koroskem letos kar tekmujo v naročanju „snežk“. Malokateri spet se človeku tako hitro prikupi, kakor snežke. Letos smo v trnovski planoti že skoro vsi gozdarji oboroženi s snežkami — in gojovo je, da tudi drogad ne izostanejo, ko uvidijo dobroto te za nas imenitne priprave. Posebno bi bilo svelovati Tolmincem to koristno pripravo.

Ravno, ko pišem te vrslice, drči mi nasproti tovarš Filip na snežkah — in da si je Filip hrust, da malo takih, ziblje se lahko na mehkem snegu, kakor labud na vodi.

Devetstodevetindevetdeset „čotastih“ pojaz! — ti gozdarji bodo pa kmalu po „lufu“ letali, — dejala je stara Urša. —

Tone Smuknaprej.

S Tolminskega. — Pred nedavnim časom smo na tem mestu opozorili člana županstva, naj navržejo davek tudi na žganje, da se pomnožijo nekoliko občinski dohodki in ob jednem doseže kolikor toliko omejitev žganjepitja. Saj imamo pred očmi žive izglede, kako pogubna je ta nesrečna brluzga in kako vidno hira človeški rod v sled uživanja upijanjivih pijač. Na vseh koncih javnega življenja poudarja se narodnost, ljubezen, požrtvovalnost do svojega naroda. Prav! Tu se ponuja narodnjakom prav lepa prilika, pokazati pravo in živo narodnost. Najtorej velecenjeni rodoljubi in narodnjaki uplivajo na županstva, da to storijo čim preje. Tudi katoličani imajo sveto dolžnost, lotiti se te zadeve ter pritisnati na občinske zastopnike, da obč. davek naložijo žganjarjam. Ali niso prav žganjarje največje zavornice cerkvi in soli? Žal, da prav malo se o tem govorji in piše, dasi je ta točka skoraj glavna socijalnega uprašanja na Tolminskem. Kaj nam ponuja sanjari o višjih političnih točkah, ko imamo pred svojim pragom tako važne zadeve, ki kljčejo po najni rešitvi. Na Tolminskem je narodno uprašanje tako rekoče rešeno, ker e. kr. oblastnije občujejo in uradujejo skoraj izključljivo v slovenskem jeziku. Tolikanj bolj pa trkajo druga uprašanja na duri rodoljubov in narodnjakov na Tolminskem. Vseh uprašanj najvažnejše pa je: žganjepitje in iz tega izvirajoča zapravljenost. Mogoče, da se bode komu zdelo, da pretiramo. Nikakor ne. Razglas od dež. odbora v zadnji stevilki "Soča" jasno in neoporečno spričuje, da smo v tem oziru zelo na slabem. Dež. odbor upa, da v prihodnjem letu se steče v deželno blagajnico 4500 gld. samo kot dohodki od žganja v Tolminskem okraju, torej izmed vseh srednjiskih okrajev največ upa dobiti od našega. Komu stvilke ne odpredo oči, temu ni potaganja.

Pričelo hočemo tudi objaviti imena onih županstev, ki so navržla davek na žganje.

Iz Kobariškega kota: — V nedeljo 16. t. m. po noči okolo enajste ure prideta dva neznama potepuhia po poti od Podblese sem in se ustavila pri mali, s slamo kriti strehi hišice udove K. S. Eden potepuhov potegne žveplenko in zažge streho: na to se obo naglo odtegneta po poti proti Sedlu. K veliki sreči ste to zapazile dve heeri soseduje hiše: prihitele ste in gorečo streho neustrašeno in previdno pogasile. Tako ste rešile udovo in nje otroke, pa tudi celo vas grozne nesreče. Bog jima placaj!

Dobre pol ure potem (javno toliko se rabi iz Borjane do Holmca) je začel goreti pri cesti ležeti hlev druge udove v Holmcu. Tudi ta stavba je bila krita s slamo. Bivši župan Špehonja je videl iz svoje hiše: kako je pristopila tenina postava k tej strehi in prižigala. Menil je, da pozen človek priziga smodko. Pa kmalu se je posvetilo po celi strehi. Vrli mož je hitro ljudi vzbudil in priklical, prihitele so tudi dobri sosedje Sedlani s svojo brizgalnicijo. Združenemu naporu gasilcev se je posrečilo, obvarovati tikajoče se sosedne hiše. Hleva pa ni bilo mogoče več resiti. Ostalo je golo okajeno zidovje. Velika sreča je bila zopet v tej nesreči, da tega večera ni bilo miti sapice ne, ko drugače po teh naših krajev le prerado gospodini narzu. silna sapa.

Cavaje javnega reda in varnosti prosimo podvojene enjčnosti. Tu smo na meji. Se večji izvržek človeštva se neopažen lahko priklati sem z Laškega in se ravno tako lahko neopažen in nezasachen povrne, izvrsivi peklenski svoj namen.

Občinske predstojnike pa prosimo, da uvedejo po vseh nočne čuvanje in si prav kmalu povsod omisijo prepotrebni brizgalnic. Ljudje sami pa čujte moj opomin: ostanite se dalje zavarovani!

Usmiljeni Bog varuj nas na priprošnjo

sv. Florijana zverskih požigalev ter časnega in večnega ognja!

V Ponikvah na Krasu, 16. dec. (Sam i smo živiti). Pod tem naslovom sem čital že veliko člankov, ki so govorili čisto in golo resnico. Da je temu še dandanes takó, naj omenim sledeči slučaj:

Pred nekaterimi dnevi sem opazil na občinski deski v Avberju prilepljen razglas v laškem jeziku in ta razglas je pošlalo — e. kr. namestništvo v Trstu. To je pač velika uganka, čemu pošljajo nam laške dopise, ko pri nas razun župnika ni nikogar, ki bi umel laški jezik. Ali namestništvo začo pošilja razglase na deželo, da jih nihče ne razume? Kakó more potem zahtevati, da se bomo ravnali po njih? — Naši župani bi morali vračati také dopise! Posnemali naj bi laške župane v Istri, ki so se s skrajno odločnostjo uprieli celo zaradi pravične naredbe ministrove.

Dne 10. t. m. sem šel v Sežano k davkariji naznamit, da bom kuhal žganje: ali za svoje plačilo sem dobil pobotnico na nemško-laški tiskovini. Zahteval sem slovensko pobotnico in dovoljenje, a gospodje so mi odgovorili, da bi mi radi postregli, a da nimajo slovenskih tiskovin. — To je zopet nov dokaz k temu, kar je pisala "Soča", da finančna oblast v deželi se prav čisto in golo nič ne zmeni za slovensko prebivalstvo. Torej tudi mi Kraševci moramo si ubijati glave z nemškimi in laškimi spisi! Kaka pravica pa vlada v Avstriji? Ali zivimo na Turškem? Ne verujem, da Turki takó prezirajo druge narodnosti v cesarstvu!

Vem za slučaj, ko bi bil imel neki Kraševci kmalu veliko sitnost zaradi tega, ker ni razumel nemško-laškega dovoljenja za kuhanje žganja. V davkariji je naznamil ure, kedaj bo kuhal, a uradnik se je pomotil in je zapisal druge ure, a Kraševci je žgal po svoje. Prišla je financa in mu započatila kotel. Velika sreča je bila zanj, da se je reč mogla pojasniti in dokazati.

Takó se godi nam Slovencem na Goriškem! Celó e. kr. oblastnije pospešujejo laščino po slovenskih tleh. Znano pa je, da slovenski renegati so najhujsi irredentovci! Ali je tako postopanje državi v korist?

Iz Pulja. — Minilo je že nekaj mesecov, g. urednik, kar ni več opaziti v "Primorčevih" predalih nikakega sledu iz peresa "puščavnika" — Podbrdskega. Nekateri — in teh je veliki broj — celo ugibljejo, da omenjenega puščavnika "krije že zemlje črna odeja", kar pa ni res, kajti naš puščavnik še vedno "travo tlači" in sicer ob obalih adrijskega morja in ne pod "sivim" Čavnom. Danes, g. urednik, mi je poročati (in tem potom najljudnejše prosim, naj se ne vrže ta bôre dopisi v uredniški "kos") o tukajšnji laščini surovosti ali "omiki", kakor kdo hoc. — Vest, da se odstrani slovenski napisi v Piranu in Tržiču, je razveselila in oživila od nog do glave tudi tukajšnjo laščino gospodo, kolikor toliko tudi prosto, "polente" lačno ljudstvo italijansko. Kake ideje goji tukajšnji "izrael" do Slovanstva, se ume že iz tega, da je tukajšnja mestna družba pretekli teden nekemu tukajšnjemu narodnemu trgovcu, Hrvatu, pobila okna ter vrgla in razbila desko s hrvatskim napisom raz vrat, dasi kupujejo pri njem le njegovi somišljeniki. To vam je res laščanska "omika"!!

Kakó smo v tem oziru mi Slovenci "poljedne ovčice", kaže se že v tem, ako se nastani kateri Italijan v sredini naše "metropole" — v "beli" Ljubljani, ne bo čul niti jedne besede proti njegovi narodnosti iz slovenskih ust.

Drugi trn — četudi ne akacijev ali robidov, — ki bôde močno v oči tukajšnjemu izraelu, je ta, da se slovensčina pri tukajšnjem e. kr. peš-polku, st. 97. popoloma dostojo sploštuje. Da se pri imenovanem peš-polku

naša narodnost takó dostojo spoštuje, gre vsa hvala nekojim častnikom in podčastnikom. Mej poslednjimi si je največ zaslug stekel e. kr. narednik Sivec, koji je pri svoji stotnji pravi oče Slovencem — vojakom, kateri zato veliko zadovoljne prenašajo svojo vojaško službo.

Da bi se iztrebili iz Istre Slovani — kar imajo laški rogovileži noč in dan v mislih — se gotovo še ni rodil takó genijalen mehanik, ki bi k temu početju izumel priméren stroj, — in pa: ne obupajte istrski Slovani! "Svaka sila do vremena"!

Podbrdski

S Kanalskega: — V nedeljo zvečer bil je 22-letni mladenec Janez Konjedec iz Gor, vasi, priden in pameten rokodelec, vesel v svoji družini, kesneje še v družbi s tovariši, a po noči zadela ga je kap. Pač resnična je žalostna prislovica: "Danes rudeč, jutri si...deč". — Blaž Namar, 58 l. star, mlinar v Gor, vasi, šel je v torek popoldne pogledat v mlin. Ker se mu ni zdelo vse v redu, hotel je na kolesu nekaj popraviti; toda nakrat zadene mu suknja ob kolo, in ni je bilo zanj več resitve. Kolo ga je začelo vrteti okoli, da je bil siromak ves pomaščen, tako, da je s svojim truplom kolo vstavil. Ostalin domačim v hiši se je eduno zdelo, da mlin stoji; gredò pogledat in najdejo ubogega nesrečnega očeta nezavestnega in grozno razmesarjenega ovitega okoli ulinskega kolesa. Včeraj prišel je le toliko k zavesti; da so ga mogli prevideti s sveto popolnico za umirajoče; kmalu potem je umrl*.

Ostala Slovenija.

Ne sutor ultra crepidem! Po naše: "Le čevelje sodi naj kopitar!" Ta izrek velja tržaškemu mestnemu svetu, ki se drzno utika v cerkvene reči, ki so mu toliko mari, kolikor nam italijanske finance. Kakor smo že poročali, priredil je mestni svet tržaški ogorčeno "denuncijo" o "protinaronjem postopanju" tržaškega vladike, katero je hotel odposlati sv. Očetu. O tem so razpravljali, kakor znano, tudi v poslednji seji mestnega sveta. No e. kr. namestništvo pa je uložilo modri svoj "veto" proti odpošiljatvi te "spomenice", t. j., razveljavilo je oni sklep mestnega sveta. "Piccolo" se jezi, zakaj niso že davno poslali te "spomenice", ampak čakali, da jej je namestništvo zavilo vrat. Prav jim bodi! Kaj tma mestni svet opraviti s cerkvijo?

Concertisti d'importazione. — Tako naziylje židovski "Piccolo" glasbene umetnike, ki so — slovanskega rodu. Minoli petek nastopila je v Trstu pri nekem koncertu tudi gospa Podgornik-Tolomej, katera je brez dvoma v Trstu najizborniša pianistinja. Ker pa "Piccolo" vest — kakor navadno — noče priznati resnice, napisal je mesto laskave ocene vest "concerti d'importazione", v katero izliva ves smrad svoje židovske duše. Iz vsake njegove besedice videti je onemoglo njegovo sovrastvo proti vsemu, kar je slovansko, in le radi tega, ker je slovansko. In to priznava tudi očito! Celó tako nesramen je, da izjavlja, da je umetnost sicer menjarnodna, toda "bratski" bi se vezal le z Nemci, ker je njih glasbena umetnost vredna občudovanja, in pa ker Nemci niso nevarni italijanski uarednosti v Trstu! To pa je že taka podlost in nizkost značaja — da ne rečemo neumnost, — kakoršne je najti le pri židu po kroju "Piccola". — Kaj so pa potem laški muzikanti in gladišči "bajazzi", ki prihajajo semkaj z onkraj luže? To so sevi "artisti divini" ali pa vsaj "professori" (recte: professionisti), če le znajo količkaj brenkati, ali pa dreti se po sekiricah. Sicer nam je pa jako-malo do "appoggio della stampa italiana", slovenski umetniki so za-

dovoljni, da jih poznajo Slovani, in oni, ki umetno pravo umetnost. Za "Piccolove" žide pa je umetnost previsoka, da bi jo mogli razumeti in da bi jo moglo dosegati njih blato.

Volitve v Pazinu. — Kakor smo počeli v zadnji številki "Soče", pričele so v Pazinu občinske volitve, katere so se do sedaj vršile za narodno stranko z veljnim uspehom. Nasprotniki italianissimi napenjajo vse strune, vse moči, zastavljajo vsi sile, da bi prevarili hrvatske volilce. V jedni davni občini n. pr. širili so vest, da poroča občina ali župan, da ljudem ni treba zapuščati opravkov in hodi na volišče, "ker pojde vse gladko"; drugod so trosili lažnivo vest o povisanju davka, o davku na žene, otroke, kokoši (!!) itd., katere bo ljudstvo moralo plačevati, ako dobi Pazin zopet hrvatsko upravo. V Picanščini ponujali so si romansnemu kmetu dva gld. (!) za glas, toda opeli so se; drugod zvali so ljudstvo na pijačo, ali vse zastonj. Ker so Lahi v Pazinu konečno spredeli, da jim zavedni narod ne sede več na limanice, zatekli so so reweži k najpodlejšemu sredstvu, — k denuncijanstvu, ter klicajo cerkvene oblasti in vlado na pomoč proti "agitacijam" volilne komisije.

Odpolali so brzjavke katol. nunciju na Dunaj, g. ces. kr. namestniku v Trstu in ministru notranjih poslov na Dunaj, v katerih pravijo, da skoro vsi duhovniki pazinske občine škandolozno (!) agitirajo (brzjavka navaja imena duhovnikov in kraje, kjer službujejo), da je župnik J. v N. in kapelan J. v J. v cerkvi proglašil, da je ukazal sv. Oče, da morajo glasovati vsi za Hrvate; dalje, da volilna komisija počenja nasilstva, sleparstva vsake vrste, in druge take podle in umazane laži. Značilna za vrednost teh brzjavk je vsekakor vest, da se nikdo ni drznil s svojim imenom prevzeti odgovornosti za vsebino teh brzjavk. A ukiub vsem napetim močem mrtvaškega boja zmaga je sijajno v III. razredu na s stranka z 831 glasovi proti 359. Nasprotniki so sila poparjeni. — Ali dobili so še veliko preveč glasov, kajti pravih Lahov v tej obširni občini n. n. i. desetina! In ti ljudje hočejo še nadalje ukazovati v občini!

Tudi v drugem razredu so zmagali Hrvatje po dvodnevni hudi borbi. Ali zunagali so nepričakovano sijajno, kajti dobili so 388 glasov, docim so jih dobili Lahi le 60. — Slava zavednim volilcem hrvatskim! Slava neprestrašenim voditeljem! Živila slovenska Istra!

Slovenske starinske najdbe iz 6. in 7. stoletja so izkopali v beljaški okolici. Torej je Vodnik resnično pel: "Od nekdaj prebiva tu moj rod!"

Na Koroškem so pri občinski volitvi v Kotmarivasi zmagali Slovenci. — V treh krajih na Koroškem že imajo električno razsvetljavo.

Raznoterosti.

Čuden bolnik je sedaj v boinicah v Kolovaru, namreč rumunsk kmet, katerega so morali odpustiti od vojakov, ker neprestano raste in so mu vse obleke postale premajhne. Bolnik čuti velike bolečine v glavi, roke in noge so mu nenavadno velike postale. Zdravniki si ne morejo raztolmačiti te čudne prikazni. Ni upanja, da bi siromak ostal živ.

Veliko carinsko poneverjenje so sledili v Petrogradu. Zaprtih je kakih 35 uradnikov, ki so utihotapljaljali velike množine svilnega blaga kot volneni blago. Država je po takem nepoštenem ravnanju oskodovana

za poldruži milijon rubljev. Do sedaj je bilo že zasišanih 130 prič. Obravnava se prične v kratkem.

Gluhonem vsled električnega toka. V Belegradu se je neki Lazar Damjanović, trgovec, dotaknil na tleh ležeče žice električne razvesvetljave. Učinek električnega toka je bil tako silen, da je Damjanović oglušel in onemel. Nesrečen toži sedaj dotedno družbo za odškodnino in zahteva 50.000 frankov za bolezine, dosmrtno rento 6 frankov na dan in 500 frankov za zdravilne troške.

Tatvine na Italijanskih železnicah. V Vidmu je izginil iz Pontebe došli vrednostni zavoj, v katerem je bilo 3000 gld. Sum leti na železniškega uradnika Confalonierija, ki je že v zaporu.

Drobil po 20 novč. in po 4 novč. pride, kakor se je že večkrat naznani, z novim letom iz prometa in nikdo ni več dolžan vsprejemati takega denarja. Pri e. kr. blagajnicah in uradih pa se bo te vrste drobil vsprejemal še celo leto pri plačilih ali pa se bo izmenjaval.

Milijonar - samomorilce. — Dne 5. 1. m. usmrtil se je v Varšavi poljski grof Bavorski. Pokojni bil je pisatelj; obogatelj je poljsko književnost s prevodi raznih slavnih pesnikov, tako n. pr. Byronovih, Gōthejevih, Schillerjevih, i. dr. Samomorilce pustil je 10 milijonov v znansštvene in literarne svrhe. Usmrtil se je baje radi bolezni na živehi, ki ga je mučila že več let.

Čudna razsodba. — Sodisce v Brnu rešilo je te dni obsodbe nekega kmeta, ki je bil zatožen žaljenja časti, ker je bil rekel nekemu trgovcu z živino "goljuf, slepar, kanalja". Sodisce utemeljilo je svojo razsodbo s trditvijo, da so omenjeni izrazi v navadi na sejnih z živino!

Trideset let. — V sodnem poslopu v Bresciji so te dni našli neko pozabljeni blagajnico, ki je že trideset let stala tam, ne da bi kdo vedel, kaj je v njej in kaj je s to omaro. Sedaj so se našli ključi, in ko so jo odprli, so dobili 13000 lir v njej, kateri denar je bil uložen l. 1865. Sedaj isčejo lastnika teh novcev.

Razbojnički v samostanu. — Načenjeni roparji so udriči po noči v samostan Karmelitank v Vilnordu v Belgiji, pobili dve nuni in začeli pleniti po samostanu. Ostale nune so začele klicati na pomoč in so res privabile orožnike, ki so bili slučajno blizu. Roparje, kateri so bili štirje znani lopovi, so orožniki odvedli v zapor.

Silen vihar v Jaffi. — Primorsko mesto v sveti deželi Jaffa je te dni silno trpelo po več dñi trajajočem viharji in dežji. Dvanajst hiš se je že zrušilo, nad 50 pa je tako poškodovanih, da se vsak hip utegnejo podreti. Več ljudij je našlo smrt v deročih vodah.

Zaprete tovarne. — Vsled predloga, da se bodo obdačile vžigalice se prenehale z delom tri največje tovarne, dve v Turinu in jedna v Empoli. Ostale tovarne se hočejo pridružiti omenjenim trem. Mej delavci je nastala velika razburjenost. V Turinu je prislo 500 delavcev vsled tega ob zasušek.

Samomor v sodni dvorani. — V Moskvi se je ustrelil v sodni dvorani mej obravnavo bivši načelnik orožnikov polkovnik Serpin. Obtožen je bil zarad nenavnosti. Ko so porotniki izrekli, da je krov in so se sodniki oddaljili, da določijo kazen, je Serpin potegnil revolver in se je ustrelil v desno senco.

Cloveško meso kot medvedja krma. — Grozen zločin je baje izvršila neka glumačka družba v Rusiji. Kmetje so privedli

na policijo v Odesi 12-jetnega, strašno znamenjenega dečka, ki je beračil. Deček je povedal, da ga je njegov oče prodal za 10 rubljev glumačem, ki so ga pa ostavili, ker se ni mogel naučiti glumačkih iger. Dalje je pravil deček, da glumači v zaboju vozijo skrivajo seboj medveda in da so oropali nekega potnika ter mu vzeli 60 rubljev, potem ga pa ubili in obleko zakopali. S trupom ubitega so krmili medveda. Deček je reklo, da pokaže mesto, kjer je zakopana obleka in je imenoval zločince. Policia preiskuje zdaj to skrivnostno stvar.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček, Tiska Goriska Tiskarna A. Gabršček v Gorici.

Andrej Jakil

Povarna kož v Rupi p. Miren in zalogu usnja v Gorici, na Kornu.

I. Cej gostilnica v Židovski ulici 4. toči načrno brisko vino.

Franc Bensa v ozki ulici 4. v Gorici prodaja vsakovrstno usnje podplate, kopita, sploš vsa orodja in potrebščine za ūlevanje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za običen obisk.

Karol Drašček pek Riva Černečki 4. v Gorici.

Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici 4. v Gorici.

Novine Franc, mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici st. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Franjo Jakil v Italijani 4. v Gorici ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščine za ūlevanje. Prodaja na drobno in na delo.

Anton Koren trgovec v Gospodki ulici, prodaja razno bolgarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada žipe v okna, reže in napravja okvirje za zrcala in podobe.

Ivan Reja krčmar "Alia Colomba" za veliko vojašnico na desni vogli v ulici Morelli, toči domaća vina in ima domaćo kuhinju. Cene prav značne.

Peter Birsa gostilnica pri veliki cerkvi (Corte Garavogga) 4. v Gorici priporoča sl. občinstvu izborna domaća vina, vedno dobro, sveže pivo, domaćo kuhinju, postrebo točna.

Anton Obidič ūlevjar v Semeniški ulici 4. se priporoča Slovencem v mestu in okolici za blagohotna narodila.

Ivan Kavčič veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter ital. moke, soči in otrobj.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založinah vino iz izbiro vsakovrstna domaća vina bela in crna istrijska ter bela delmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na delo.

Anton Fon v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v "Sloginih" učnih zavodih.

Martin Poveraj civilni in vojaški kročaj v Gorici, priporoča svoje veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Daže: strajce, spodnje hlače zavratnice, civilne, vojaške in uredniške ovratnice, sablje z vso opravljate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potreben za gospodo v sakskega stanja. Obleko pa na ročilih izdeluje točno in po nizki ceni.